

Weerstandsvermogen

Dit is hoe wij denken

We voeren als provincie zelfstandig of met partners grote projecten van maatschappelijk belang uit. Dit brengt risico's met zich mee, deze gaan we niet uit de weg. Het tijdig signaleren en beheersen van risico's is essentieel. Risicomanagement heeft een belangrijke plaats binnen onze beleidsuitvoering.

Provinciale Staten stellen het risicomanagementbeleid periodiek (eens per 4 jaar) vast. Dit is eind 2017 voor het laatst gebeurd. We zorgen voor voldoende reserves om de voorziene en onvoorziene risico's met financieel gevolg op te vangen. Daarbij houden wij voor de ratio van het weerstandsvermogen een minimaal niveau aan van 1,4. Deze ratio betreft de verhouding tussen de beschikbare en de benodigde weerstandscapaciteit. Het minimum vastgestelde niveau van 1,4 staat voor 'ruim voldoende' weerstandsvermogen. Wanneer de ratio onder deze norm komt, is aanvullen van de reservepositie vereist.

Dit is wat wij doen

Wij stellen periodiek het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen vast. Onderstaand gaan wij in op deze items. Via de Perspectiefbrief 2020 hebben wij aangegeven € 76,0 miljoen te willen toevoegen aan de Algemene risicoreserve. Dit zeer indicatieve bedrag is bestemd voor de risico's bij Kanaal Almelo-De Haandrik (€ 40 miljoen) en de Ontwikkelopgave Natuurnetwerk Nederland (€ 36 miljoen). Nader onderzoek is nodig om de financiële omvang van de niet gedekte risico's van deze projecten te duiden. Op voorhand hechten wij eraan hiervoor een robuust bedrag in de Algemene risicoreserve op te nemen.

Het voorstel hiertoe leggen wij u voor via deze begroting 2020. In afwachting van de uitwerking van de met deze toevoeging samenhangende risico's is het indicatieve bedrag van € 76,0 miljoen niet opgenomen in de berekening van het beschikbare en benodigde weerstandsvermogen.

Benodigde weerstandscapaciteit

Bij het vaststellen van het benodigde weerstandsvermogen herijken we regelmatig onze risico's en voegen we zo nodig nieuwe risico's toe. De financiële gevolgen van deze risico's brengen we in kaart en we treffen maatregelen. Op basis hiervan berekenen we hoeveel financieel vermogen de provincie nodig heeft, om de risico's goed af te dekken. De benodigde weerstandscapaciteit is op dit moment € 83,0 miljoen.

De gevolgen van de uitspraak van het Europese gerechtshof over de Programmatische Aanpak Stikstof (PAS) zijn nog niet goed te duiden. Vooralnog zien wij op dit moment nog geen directe financiële gevolgen van deze uitspraak voor onze organisatie.

Grootste risico's weerstandscapaciteit

Risico's met grootste invloed op benodigde weerstandscapaciteit		
Omschrijving risico	Invloed op benodigde weerstandscapaciteit	Kerntaak
EHS / Ontwikkelopgave		
Binnen de ontwikkelopgave komen risico's rondom verwerving, inrichtingsmaatregelen, eindbeheer en verbetervoorstellen naar voren.	19,0%	Gebiedsontwikkelingen

Leningen

De provincie loopt het risico dat leningen die niet afgedekt zijn door een voorziening niet terugbetaald kunnen worden.	10,0%	Diverse kerntaken
N340		
Er zijn meerdere risico's van dit project die de provincie financieel kunnen raken.	6,0%	Mobiliteit
Ruimte voor de Rivier IJsseldelta		
Er zijn meerdere risico's van dit project die de provincie financieel kunnen raken.	4,0%	Gebiedsontwikkelingen
Kanaal Almelo de Haandrik		
Provincie Overijssel dient schade bij omwonenden Kanaal Almelo de Haandrik te vergoeden.	4,0%	Milieu & Energie
Concessie en contractbeheer openbaar vervoer		
Verminderde reizigersopbrengsten, rijksbezuinigingen en ontwikkelingen ten aanzien van indexering	3,0%	Mobiliteit
N34		
Er zijn meerdere risico's van dit project die de provincie kunnen raken	1,0%	Mobiliteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor het vaststellen van het beschikbare weerstandsvermogen inventariseren wij de hoogte van de risicoreserves van de provincie. Dit zijn reserves die voor het opvangen van risico's zijn aangemerkt. De omvang van de weerstandscapaciteit is als volgt:

Algemene risicoreserve	€ 40,0 miljoen
Uitvoeringsreserve Natuurnetwerk Nederland	€ 34,4 miljoen
Reserve Openbaar vervoer	€ 30,0 miljoen
Reserve Europese programma's	€ 4,6 miljoen
Risicoreserve binnen projecten	€ 39,5 miljoen
Totaal incidenteel	€ 148,5 miljoen
Onvoorzien	€ 0,3 miljoen

Totaal structureel	€ 0,3 miljoen
Totaal beschikbaar weerstandsvermogen	€ 148,8 miljoen
Onbenutte belastingcapaciteit	€ 49,1 miljoen

In het coalitieakkoord 2019-2023 is afgesproken dat de opcenten op de motorrijtuigenbelasting gehandhaafd blijven op het huidige niveau. De onbenutte belastingcapaciteit nemen wij om die reden niet mee in de berekening van het structureel beschikbare weerstandsvermogen.

Ratio weerstandsvermogen

Het weerstandsvermogen is op dit moment toereikend. De confrontatie van de beschikbare weerstandscapaciteit van € 148,8 miljoen en de benodigde weerstandscapaciteit van € 83,0 miljoen levert een ratio op van 1,8.

Actueel weerstandsvermogen op concernniveau (x € 1 miljoen)		
Benodigde weerstandscapaciteit	Beschikbare weerstandscapaciteit	Ratio weerstandsvermogen
83	148,8	1,8

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen	Actuele					
	Realisatie 2018	Begroting 2019	Begroting 2020	Begroting 2021	Begroting 2022	Begroting 2023
Netto schuldquote	-222,17%	-199,62%	-171,81%	-152,03%	-143,94%	-153,90%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	-311,25%	-283,74%	-261,01%	-246,15%	-238,03%	-248,18%
Solvabiliteitsratio	85,54%	84,29%	83,79%	82,77%	82,63%	82,92%
Kengetal grondexploitatie	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%	0,00%
Structurele exploitatieruimte	14,50%	4,65%	1,92%	0,44%	4,50%	4,09%
Belastingcapaciteit: Opcenten	99,25%	99,13%	98,28%	98,28%	98,28%	98,28%

Definities kengetallen

In bovenstaande tabel treft u vijf financiële kengetallen aan. Deze geven inzicht in onze financiële positie. De cijfers lichten we hieronder verder toe.

- De netto schuldquote drukt de netto schuld uit in een percentage van de totale baten. De netto schuld is het saldo van de uitstaande schulden enerzijds en de in het bezit zijnde liquide middelen en vorderingen anderzijds. Onze netto schuldquote is door het ontbreken van enige vaste schuld van betekenis uitstekend te noemen. De bezittingen overtreffen de schulden, waardoor het kengetal negatief wordt. Zolang de netto schuldquote negatief is, heeft dit kengetal een beperkte waarde. De netto schuldquote stijgt ten opzichte van de jaarrekening 2018. Dit is vooral een gevolg van de voortgang van de uitvoering van de investeringsprogramma's die worden gedekt uit reserves.
In de netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen zijn ook de leningen aan deelnemingen, openbare lichamen en overige verstrekte leningen opgenomen. Het kengetal wordt door het opnemen van de verstrekte leningen nog negatiever dan de netto schuldquote. Ook dit kengetal heeft een beperkte waarde.
- De solvabiliteitsratio geeft inzicht in de mate waarin wij in staat zijn om aan onze financiële verplichtingen te voldoen. De solvabiliteitsratio geeft de omvang van het eigen vermogen (= reserves) weer als percentage van het balanstotaal. Onze solvabiliteit is uitstekend. In de literatuur wordt een minimum van tussen de 25 en 40% genoemd om een niet-financiële onderneming gezond te mogen noemen. Met een solvabiliteitspercentage van 84% komt de provincie uit op een zeer gezonde vermogenspositie. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 is de solvabiliteit licht gedaald. Dit hangt samen met de voortgang van uitvoering van de investeringsprogramma's die worden gedekt uit reserves.
- Het kengetal grondexploitatie geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten. Wij hebben geen grondexploitaties, waardoor dit kengetal 0% bedraagt en geen betekenis heeft.
- De structurele exploitatieruimte geeft aan welke structurele ruimte wij hebben om de eigen lasten te dragen. Het saldo van de structurele baten en lasten wordt daartoe uitgedrukt in een percentage van de totale baten. Ten opzichte van de jaarrekening 2018 daalt dit percentage van 14,5 naar 4,65. Een belangrijke oorzaak voor het verschil ligt in het feit dat een deel van de budgetten in 2018 niet volledig tot besteding is gekomen. De structurele lasten bleven achter bij de begrote lasten.
- De belastingcapaciteit geeft aan hoe de belastingdruk in Overijssel zich verhoudt tot het landelijke gemiddelde. De belastingcapaciteit van provincies wordt berekend door het aantal opcenten in jaar t te vergelijken met het gemiddelde van het aantal opcenten van alle provincies in jaar t-1 en uit te drukken in een percentage. Uit het kengetal belastingcapaciteit opcenten blijkt dat wij minder belasting heffen dan het gemiddelde in Nederland. In het coalitieakkoord 2019-2023 is opgenomen dat de opcenten op de motorrijtuigenbelasting voor de provincie Overijssel bevroren blijven op het tarief van 79,9.

